Тақриз

ба автореферати диссертатсияи Саидов Далер Муҳибуллоевич дар мавзӯи «Таъсири гурӯҳҳои динӣ-ифротии муосир ба бехатарии маънавии ҷомеаи тоҷикистонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100 – Фалсафа

Мубрамияти мавзӯи таҳқиқшаванда ва муҳимияти он дар таҳқиқу пажӯҳиши мукаммали паҳлӯҳои мухталифи рушди маънавиёт дар ҷомеаи тоҷик таҳдиду хатарҳои гурӯҳҳои динӣ ифротии муосир ба амнияти маънавии ҷомеаи тоҷик баён гардида, таъмини амнияти маънавии ҷомеаи Тоҷикистон, баланд бардоштани сатҳи худшиносии миллӣ дар ҷомеа, моҳияти ифротгароии динӣ, таҳдиди ин зуҳуроти номатлуб ба амният ва рушди устувори ҷомеа ва роҳҳои бартараф намудани ҳизбу ҳаракатҳои динӣ-ифроти таҳлилу баррасӣ гардидааст.

Масъалаи таъсири равия ва ҳизбҳои тундраву террористӣ ба ҷомеаи муосир ва ҳаёти маънавии ба доғи рӯз табдил ёфтааст. Он вобаста ба равандҳои мураккабу мушкилоти замони ҳозира, мисли моҷароҳои милливу динӣ ва минтақавӣ, мушкилоти ҳалли масъалаҳои гуногуни иҷтимоӣ, муҳоҷирати меҳнатӣ ва иҷборӣ, инқилобҳои иҷтимоӣ, ривоҷи таассуби миллию динӣ, фаъолияти аҳзобу равияҳои ифротгарову, террористӣ хеле афзудааст ва ҷаҳони муосирро ба яке аз мушкилоти хеле ногувор-мубориза зидди терроризми байналхалқӣ, гирифтор сохтааст. Модернизатсияи иқтисодию иҷтимоӣ дар кишварҳои Шарқи Наздику Миёна ба бунбаст дучор шуда, ба ҷунбиши пурқуввати бунёдгарони исломӣ, ки моҳияти ифротгароӣ ва террористӣ доранд, такони бештар бахшидааст.

Чи хеле, ки муаллиф қайд менамояд, ҳодисаҳои солҳои охири Шарқи Наздику Миёна намунаи фаъолияти ҳамингуна ҳаракатҳои радикалӣ ва террористӣ мебошанд. Ҷиҳатҳои сиёсӣ, иҷтимоӣ ва динии онҳо ва таъсири онҳо ба ҳаёти кишварҳои мазкур қариб ба ҳама ошкор аст ва таҳқиқотҳои зиёде дар ин бора анҷом гирифтаанд. Аммо таъсири манфии маънавии ин ҳодисаҳо ба ҷомеа ва натиҷаи харобкоронааш ба ҳаёти маънавӣ ба андозаи зарурӣ мавриди омӯзиш ва таҳлил қарор нагирифтааст. Таълимоти гурӯҳҳои динӣ-ифротӣ низ аз ин қабил буда, нафақат хислати иртиҷоӣ доранд, балки сабаби ба бӯҳрони амиқи маънавӣ гирифтор гардидани қишрҳои гуногуни иҷтимоӣ мегарданд. Таҳдиду харобкориҳои маънавии онҳо аз таъсири сиёсиву иҷтимоишон муассиртар аст. Аз ин рӯ кушодани моҳияти таълимоти онҳо ва нишон додани зарари маънавии ин таълимот аз вазифаҳои муҳимми улуми фалсафаи иҷтимоӣ ва фалсафаи сиёсат аст. (С.3)

Ба андешаи Саидов Далер Муҳибуллоевич таълимоти ҳаракатҳои радикалӣ ва террористӣ ба рушди ҳаёти солими маънавӣ халал расонида мардуми ноогоҳро пойбанди ҳаргуна ақидаҳои манфие, ба мисли зӯроварӣ, ифротгароӣ, низоъҳои мазҳабию сиёсӣ месозанд, ки ба амнияти ҷомеа хатарҳои ҷиддие доранд. Дар ҷомеа мавқеъ гирифтани чунин ақидаҳо заминаҳои устувори ғоявӣ барои ифротгароӣ ба вуҷуд меоваранд, ки таъсири номатлуби он метавонад солҳои зиёде дар ҳаёти маънавии иҷтимоӣ эҳсос шавад. Муаллиф қайд менамояд, ки амнияти ҳаёти маънавии ҷомеаи тоҷик дар замони муосир ба яке аз масъалаҳои муҳим табдил ёфта, нишон додани роҳҳои пешгирии ин таҳдидҳо масъалаи ҳаётан муҳимми тамоми ҷомеа мебошад. Масъалаи таъмини амнияти маънавӣ имрӯз дар ҷумҳурӣ ҳам аз ҷиҳати назариявӣ ва ҳам аз ҷиҳати амалӣ аз муҳимтарин масъалаҳои таҳқиқоти илмӣ маҳсуб мешавад.

Диссертант чунин андеша дорад, ки маънавиёт дар ҳама давру замон чун заминаи пешрафту тараққиёт ва ғояи созанда хизмат кардааст. Аз ин рӯ, зарар расонидан ба ҳаёти маънавӣ ва бетарафӣ зоҳир кардан ба ин масъала садди роҳи инкишофи ҷамъиятӣ мегардад ва мушкилот низ дар дунбол дорад. Таълимоти гурӯҳҳои динӣ-ифротӣ низ аз ин қабил буда, нафақат хислати иртиҷоӣ доранд, балки сабаби ба бӯҳрони амиқи маънавӣ гирифтор гардидани қишрҳои гуногуни иҷтимоӣ мегарданд. Таҳдиду харобкориҳои маънавии онҳо аз таъсири сиёсиву иҷтимоишон муассиртар аст. Алалхусус, вақте идеологҳои онҳо ба аслҳое такия мекунанд, ки мазмуни ҳақиқии онҳо таҳриф шудааст ва ташхиси дурусти он ба оммаи мардум, махсусан ҷавонони аз дину сиёсат камогоҳ, мушкил мебошад. Аз ин рӯ кушодани моҳияти таълимоти онҳо ва нишон додани зарари маънавии ин таълимот аз вазифаҳои муҳимми улуми фалсафаи иҷтимоӣ ва фалсафаи сиёсат аст. (С.3)

Мақсади тадқиқоти диссертатсионӣ ошкор намудани таъсири ҷараёнҳои динӣ-ифротии муосир ба бехатарии маънавии ҷомеаи Тоҷикистон мебошад.

Аз автореферати пешниҳодшуда, чунин бар меояд, ки диссертатсияи Саидов далер аз муқаддима, ду боби фарогири шаш зербоб, хулоса ва рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад. Хулосаҳое, ки муаллиф пешниҳод намудааст, хусусиятҳои ҷиддии илмӣ дошта, мантиқан асосноку дурустанд ва вижагиҳои тадқиқоти гузаронидаи муаллифро инъикос менамоянд.

Дар баробари ин дар автореферат баъзе камбудиҳо ва норасоиҳое дида мешаванд:

1. Дар матни автореферат хатоҳои техникӣ-грамматикӣ ба чашм мерасанд.

2. Дар авторферат баъзе иборахое истифода шудааст, ки забони фалсафиро ифода намекунад, ҳол он, ки рисола аз рӯйи таҳлили иҷтимоӣ фалсафӣ сурат гирифтааст.

Дар маҷмӯъ автореферати диссертатсияи Саидов Д.М. дар сатҳи хуби илмӣ навишта шудааст. Ин як тадқиқоти мукаммал ва аслӣ доир ба мавзӯи мубрами имрӯзаи ҷомеаи тоҷикистонӣ буда, бо таҳлилҳои илмии худ фарқ мекунад. Мақсад ва вазифаҳои гузоштаи диссертант ҳали худро ёфта, натиҷаҳои ба даст овардашуда асоснок карда шуда, аҳамияти амалии тадқиқот барои доираи васеъи кормандони соҳаи фалсафа, сиёсат ва хизматчиёни давлатӣ манфиатовар мебошанд.

Автореферати диссертатсия ба мазмуни диссертатсия мувофиқ буда, тарзи навишт ва тартиб додани он бо талаботҳои пешниҳодкардаи КОА мувофиқат мекунад.

Ҳамин тавр автореферати диссертатсияи Саидов Далер Муҳибуллоевич дар мавзӯи **“Таъсири гурӯҳҳои динӣ-ифротии муосир ба бехатарии маънавии ҷомеаи тоҷикистонӣ”** ба талаботи пешбининамудаи бандҳои 10-16 “Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ”, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 26 ноябри соли 2016, таҳти №505 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он **Саидов Далер Муҳибуллоевич** сазовори дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа PhD, доктор аз рӯйи ихтисоси 6D020100-фалсафа мебошад.

Номзади илмҳои фалсафа, муаллими калони
кафедраи фалсафаи Донишгоҳи давлатии
омӯзгории Тоҷикистон
Муродзода Илҳомҷон Давлат
Тел:909773232

Имзои Муродзода И.Д.-ро **тасдиқ менамоям**:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии омӯзгории Тоҷикистон
Назаров Д.